

ת"פ 23689/02/12 - מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה נגד חברת נמל חיפה בע"מ, מנדי זלצמן, יואב מרגלית, מרדכי פרלמן - עיכוב הליכים, שמעון אמר

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 23689-02-12 מדינת ישראל נ' חברת נמל חיפה בע"מ ואח' תאריך: 20/7/2015
בפני כבוד השופט ד"ר זאיד פלאח
המאשימה
מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה באמצעות עו"ד
אורן כ"ץ ואח'
נגד
הנאשמים
1. חברת נמל חיפה בע"מ
2. מנדי זלצמן
3. יואב מרגלית
4. מרדכי פרלמן - עיכוב הליכים
5. שמעון אמר כולם באמצעות עו"ד אריה נייגר ואח'

פסק - דין

ללא הרשעה

האישומים

1. הנאשמים הודו בביצוע עבירות שעניינן הטלה של פסולת לים ללא היתר כדן - עבירה על סעיפים 2, 6(א)(1), 6(ה) ו- 6א' לחוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988, והשלכת פסולת לרשות הרבים - עבירות על סעיפים 2, 13(ב) ו- 15 לחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984.
2. לפי כתב האישום, הנאשמת 1 מופקדת על הפעלת נמל חיפה, נאשם 2 הינו מנכ"ל הנאשמת 1, נאשם 3 שימש כמנכ"ל תפעול, ראש מחלקת מכולות ויו"ר ועדת בטיחות בנאשמת 1, ונאשם 5 שימש כראש ענף תפעול וממלא מקום ראש מחלקת תפעול בנאשמת 1.
3. ביום 10.8.2010 נצפתה פעולת פריקה של אנייה בנמל חיפה, ואשר הכילה מזון לבהמות ו/או קמח חמניות. הפריקה בוצעה באמצעות מנוף, ובמהלכה הוטל לים חלק מהמטען שהיה על האנייה, שהכיל חנקות, זרחן ופחמימות בריכוז גבוה, ואשר גורמים לעלייה משמעותית בריכוזי מיקרואצות המפרישות רעלנים. הנאשמים 2-5 היו מחויבים, מתוקף תפקידם, לדאוג לביצוע הפריקה בצורה נכיה, תוך נקיטת אמצעים למניעת לכלוך, והטמעת נהלים מתאימים בקרב העובדים, וכן לפקח כנדרש לשם מניעת הנ"ל.

4. לאחר הודאת הנאשמים, ובטרם מתן החלטה בדבר הרשעתם או הימנעות מכך, הפניתי את הנאשמים 2, 3 ו-5 לקבלת תסקירים מטעם שירות המבחן, ופסק דין זה עניינו הן בשאלת עצם הרשעת הנאשמים, והן בשאלה העונש הראוי להם בגין מעשיהם. בנוגע לנאשם 4 - ההליכים בעניינו עוכבו ע"י היועץ המשפטי לממשלה.

טיעוני ב"כ הצדדים

5. ב"כ המאשימה התייחס למעשי הנאשמים המתוארים בכתב האישום, לערכים החברתיים שנפגעו, לפסיקה הנוהגת ולטיעונים נוספים, וביקש לקבוע כי מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשמת 1, לאחר הרשעתה, הינו קנס הנע בין 150,000 ₪ ועד 250,000 ₪, וכן התחייבות כספית כפולה למשך 3 שנים, ובנוגע לנאשמים האחרים - קנס במתחם שבין 30,000 ₪ ועד 100,000 ₪, והתחייבות כספית כפולה למשך 3 שנים.

ב"כ המאשימה הפנה בטיעוניה להוראות החוק, לפסיקה שונה, למשמעות מעשי הנאשמים וההשלכות שלהן, לתפקידי הנאשמים אצל הנאשמת 1, וביקש להימנע מאבחנה בין הנאשמים השונים, למעט הנאשמת 1, שביקש עבורה קנס משמעותי יותר. עוד נטען, שאי-נוכחות הנאשם 5 בעת האירועים אינה מובילה להקלה עמו, בשל חובתו לשמור על הסביבה.

ב"כ המאשימה התייחס בטיעוניה הן לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, והן לנסיבות שאינן קשורות בביצוע. בנוגע לסוגיית ההרשעה - נטען, שהנאשמים אינם עומדים בתנאים שנקבעו בפסיקה להימנעות מהרשעה, והוא התנגד לטיעון ב"כ הנאשמים, אליו אתייחס בהמשך, בנוגע למדד ההשפעה הסביבתית והשלכותו על נושא הרשעת הנאשמים, וטען שלכל היותר יש במדד זה כדי להשפיע על העונש, ולא על ההרשעה. עוד נטען, שנקודת המוצא היא הרשעת הנאשמים, וכי יש להטיל אחריות על מנהלים, ולשקף בכך את רצון המחוקק. ב"כ המאשימה התייחס עוד לתסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניין הנאשמים 2, 3, ו-5, והוא ביקש שלא לאמץ את המלצות התסקירים בנוגע לאי-הרשעת הנאשמים, והפנה לפסיקה המתייחסת לעניין זה, ולענישה הנדרשת בתיקים דומים.

עוד התייחס ב"כ המאשימה לטיעון הסנגור בדבר אכיפה בררנית, הן בנמל אשדוד והן בתיקים אחרים, וטען שיש לדחות את הטיעון, והוסיף שהמאשימה אוכפת את החוקים באופן שוויוני. בסוף טיעוניה עתר ב"כ המאשימה להרשיע את כל הנאשמים בעבירות המיוחסות להם, ולהטיל עליהם קנסות ברף העליון של המתחמים שצוינו על ידו.

ב"כ המאשימה התייחס לביקור במקום שנערך בנמל חיפה, ולממצאים שצוינו בדו"ח הביקור במקום, תוך שהגיש מסמך שנערך ע"י מר רמי פלג - מרכז פיקוח וחקירות במשרד להגנת הסביבה, ממנו עולה, שארבעה ימים לאחר סיום בית המשפט ערך מר פלג ביקור בנמל חיפה, במהלכו נמצאו, לטעמו, ממצאים שונים מאלה שעלו במהלך הסיור המשותף: נמצא פתח ביריעות שנמתחו בין האונייה לרציף, אבק עלה מהמשפך בזמן הפעלתו, משאית יצאה לאחר העמסה ללא כיסוי, הצטברות חומר על רצפת הרציף, והוגשו תמונות הממחישות את הממצאים.

6. ב"כ הנאשמים חילק את טיעוניה לשניים - חלק ראשון התייחס לנאשמים בשר ודם, וחלק שני התייחס לחברה - נאשמת 1. בנוגע לנאשמים, הפנה הסנגור למפורט בתסקירי שירות המבחן, לנסיבות האישיות והמשפחתיות,

לפגיעה הצפויה בעתידם של הנאשמים באם יורשעו, לנסיבות ביצוע העבירות שאינן מן החמורות, לזמן הרב שחלף מאז ביצוען ועד היום, והוא ביקש לאמץ את המלצות התסקירים, ולהימנע מהרשעת מרשיו. עוד נטען, שהתסקירים כוללים ביצוע עבודות שירות לתועלת הציבור, כך שאין מדובר בענישה מקילה, ובנוסף - עתר להטלת פיצוי, אם כי בסכומים נמוכים בהרבה מאלה שנטענו ע"י ב"כ המאשימה, דהיינו בסכומים הנעים בין 5,000 ₪ ועד 18,000 ₪, בהתאם לתפקידו ומעורבותו של כל אחד ואחד מהנאשמים. הסנגור התייחס להודאת מרשיו בהזדמנות הראשונה, לעברם הנקי, והוא הפנה לכתבי אישום שהוגשו כנגד נמל אשדוד ואחרים, שבהם נמנעו לעיתים מלהאשים את המנכ"לים, והסתפקו בדרגים הנמוכים יותר. ב"כ הנאשמים הגיש טבלה, ממנה עולה שהמאשימה מחקה כתבי אישום כנגד נושאי משרה, בתיקים רבים, כולל בעת האחרונה, והפנה למקרים בהם נמנעו בתי המשפט מלהרשיע נאשמים בתיקים דומים.

בנוגע לנאשמת 1 - נטען, שעצם ההרשעה עלולה לגרום נזק לחברה, והפנה בעניין זה לדו"ח שפרסם המשרד להגנת הסביבה בעניין מדד ההשפעה הסביבתית, כאשר תכליתו, בין היתר, היא ליתן מידע רלבנטי למשקיע בחברות ציבוריות, אודות הסיכונים הפיננסיים הכרוכים בהשקעה. נטען, שלהשקפת המשרד להגנת הסביבה, יש להרשעה בעבירות סביבתיות כדי להשליך על ערך החברה, וכי יש למסור מידע זה למשקיע, וכי אין היררכיה בין העבירות השונות, כך שכל הרשעה תשפיע. בהסתמכו על הנ"ל טען הסנגור, שהדרך היחידה לעשות אבחנה בין הרשעה בעבירות חמורות שיש עמן סיכון למשקיע, לבין הרשעה בעבירות קלות יותר, שאינן כוללות סיכון מעין זה, היא הימנעות מהרשעה במקרים הקלים. עוד נטען, שהממשלה החליטה להפריט את מרבית החברות, כולל חברת נמל חיפה, ולהפוך אותן לחברות ציבוריות, על כן ביקש לראות בנאשמת 1 כחברה ציבורית ולהחיל עליה את מדד ההשפעה הסביבתית. בכך טען הסנגור, שהרשעת הנאשמת 1 עלולה לגרום לירידת ערך מניותיה ולהעלאת פרמיית הסיכון, על כן מדובר בחשש לפגיעה משמעותית בה.

בנוגע לדו"ח המתאר את הסיור שערך מר רמי פלג בנמל חיפה, כארבעה ימים לאחר סיור בית המשפט, טען הסנגור שאין מדובר בממצאים יוצאי דופן, וכי הנמל מטפל במאות משאיות ביום, ועוברים דרכו אלפי טונות של חומרים, ואם הדו"ח של מר פלג הוא הממצא החמור ביותר שיכלה המאשימה למצוא, כדברי הסנגור, הרי שזו מהווה הוכחה לשיפור המשמעותי בעבודת הנמל בכל הנוגע לשמירה על איכות הסביבה.

7. שמעתי את הנאשם 2, מר מנדי זלצמן, מנכ"ל חברת נמל חיפה, ובדבריו הוא התייחס לתקופת ההתארגנות שבמהלכה בוצעו העבירות, להטמעת נושא איכות הסביבה בנמל חיפה ולמאמצים הרבים שהשקיע הנמל לשם שמירה על איכות הסביבה. מר זלצמן התייחס למתקנים שהותקנו בנמל, להדרכות שהועברו לעובדים, לויתור הנמל על הכנסות גבוהות כתוצאה מאי-פריקת ספינות עם מטען העלול לזהם את הסביבה. לדברי המנכ"ל, היה מקרה בו הגיעה ספינה עם מטען שהייתה לגביו התלבטות אם לפרוק בנמל חיפה, וכי לאחר התייעצות עם נציגי המשרד להגנת הסביבה, ויתר הנמל על פריקת האונייה, למרות שההכנסה שהייתה צפויה מפריקתה עומדת על 600,000 ₪, ולהפתעתו הספינה נפרקה בנמל המתחרה באשדוד, ועם אותם מנפים שהיה ניתן להשתמש בהם בנמל חיפה. מר זלצמן התייחס לשינויים שנעשו בארגון, ולכספים הרבים שהושקעו לשם כך, בכדי לשמור על איכות הסביבה, כולל התקנת מסננים ומתקנים מיוחדים, כגון לפריקת חיטה ומלט. בסוף דבריו ביקש המנכ"ל מבית המשפט לבקר בנמל חיפה, בכדי לעמוד על המאמצים הרבים שהשקיע הנמל בכדי להימנע מביצוע עבירות דומות בעתיד. יתר הנאשמים הצטרפו לדברי המנכ"ל, ותמכו בהם.

מר זלצמן עשה עליו רושם מהימן ביותר, של אדם מקצועי ובעל ערכים, שמעידתו בתיק זה היא יחידה ואף נדירה, ושאינ כל סיכוי כי מעידות דומות יהיו בעתיד, לא על ידו ולא על ידי יתר הנאשמים, כולל הנאשמת 1.

דין והכרעה

8. סוגיית ההימנעות מהרשעה נדונה בהרחבה בע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל**, פד"י נ"ב (3), 337, שם קבעה השופטת דורנר כי הימנעות מהרשעה אפשרית בהתקיים שני תנאים מצטברים: האחד - שעל ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, והשני - שסוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה, מבלי שהדבר יפגע באופן מהותי בשיקולי ענישה אחרים, וכלשונה:

" תכליתו של סעיף 71 לחוק, כפי שהיא משתקפת גם מן ההיסטוריה החקיקתית שלו, דומה אפוא לתכלית סעיף 1 לפקודת המבחן, המאפשר, כאמור לעיל, להטיל מבחן ללא הרשעה. מטרת שני אמצעים אלה הינה שיקומית. ואולם, כידוע, שיקומו של נאשם - הגם שהוא מהווה שיקול מהותי שלציבור כולו עניין בו - הינו אך אחד משיקולי הענישה, שאליו מיתוספים שיקולים אחרים הנובעים מאופייה של העבירה.

אכן, ענישתו של נאשם היא אינדיווידואלית, ובית-המשפט בוחן עניינו של כל נאשם ונאשם ואינו קובע את עונשו אך על-פי מהות העבירה. ואולם, מהותה של העבירה, הצורך בהרתעת הרבים, ובעבירות שקורבן אינו הפרט אלא הציבור כולו אף הוקעת מעשי העבירה - בצירוף מדיניות ענישה אחידה ככל האפשר על יסוד שיקולים אלה - כל אלה משמשים כגורמים העלולים לגבור אף על שיקומו של הנאשם.

הימנעות מהרשעה אפשרית אפוא בהצטרף שני גורמים: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים המפורטים לעיל "

9. הנשיא שמגר התייחס לסוגיית אי ההרשעה, כעשור לפני פרשיית תמר כתב, וזאת במסגרת פסק דינו ב-ר"ע 432/85 **גדעון רומנו נ' מדינת ישראל**, בכותבו:

" בעקבות ההודאה בעובדות או בעקבות המסקנה השיפוטית שעבירה פלונית הוכחה כדבעי לאור הראיות שהובאו בפני בית-המשפט, גם באה בדרך כלל ההכרעה לפיה יש להרשיע את הנאשם. רק בנסיבות יוצאות דופן, בהן אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה בדין לבין חומרתה של העבירה, נוקט בית-המשפט לפעמים בחלופה של הטלת מבחן ללא הרשעה. ההימנעות מן ההרשעה הופכת, כמובן, באופן תיאורטי לקשה יותר ככל שהעבירה חמורה יותר ובתי המשפט אינם נוהגים לראות בחרטה בלבד עילה ליצירתה של הבחנה בין פלוני לפלוני שעבר אותה עבירה בנסיבות דומות. כאשר מדובר בשורה של עבירות חמורות, כפי שהדבר אירע

במקרה דנן, הופך עניין התחליף לענישה המצויה, לנושא קשה עוד יותר ליישום"

10. הימנעות מהרשעה משמעותה העמדת עניינו האישי של הנאשם אל מול האינטרס הציבורי שבהליך הפלילי המתנהל נגדו, ועריכת איזון מתאים בין השניים. עברם של כל הנאשמים נקי לחלוטין, והם ניהלו אורח חיים נורמטיבי. ניהול ההליך הפלילי כנגד הנאשמים, שזהו מפגשם הראשון עם בית המשפט כנאשמים, השפיע עליהם. הנאשמים הודו מיד בכל המיוחס להם, מבלי שכתב האישום יתוקן בעניינם, ואני רואה בהודאתם המיידית כהבנה לאיסור שבמעשיהם, וכהבטחה שמעשים כאלה לא יישנו בעתיד. שוכנעתי, שמדובר באירוע בודד שהתרחש לפני כ- 5 שנים, וכי מאז עברו הנאשמים כברת דרך בתחום איכות הסביבה, והם השקיעו זמן, מאמץ וכסף רב, לשם הטמעת הנהלים בחברה ובעובדיה. שוכנעתי, שהנאשמים עשו וממשיכים לעשות ככל אשר ביכולתם, כדי שמקרים דומים לאלה המתוארים בכתב האישום לא יישנו, ובביקור במקום, עמדתי על המתקנים הרבים שהותקנו בנמל חיפה, לשם דאגה על שמירת איכות הסביבה, כפי שאביא להלן.

11. ביום 15.7.15 נערך ביקור במקום בנמל חיפה, בו השתתפו כל הצדדים וכן נכחו נציגים מטעם המשרד להגנת הסביבה. ב"ד"ח הביקור במקום" תיארתי את מהלך פריקת אוניית תפוזת ברציף המזרחי של הנמל, ואת הובלת החומר מהאונייה אל המשאית באמצעות "כף", והשלכת החומר אל תוך משפך המוביל ישירות למשאית שהתמקמה תחתיו. מנכ"ל הנמל הסביר, שכאשר יש רוח הנעה במהירות העולה על 15 קשר, אזי לא מתבצעות עבודות פריקה, בשל החשש לפיזור החומר באמצעות הרוח. במהלך הסיור הפלגנו על גבי "גוררת", שהיא אונייה הגוררת את האוניות הגדולות אל הרציף, בכדי לוודא עגינתם במקום המיועד לפריקתם. במהלך ההפלגה הסביר מנכ"ל הנמל, שהקצף הלבן הנוצר אחרי הגוררת מעיד על נקיין מי הים, ונציגי המשרד להגנת הסביבה הסכימו עימו בעניין זה. בנמל הקישון צפינו בעבודות פריקת תכולת אונייה מלט באמצעות "איקופר", שהוא "משפך נייד, המקיף את המשאית הממתינה מתחתיו באמצעות יריעות ענק, ובו מותקנים שואבי אבק ענקיים, המונעים זליגת חומר מעבר למשפך", כפי שנכתב בדו"ח הביקור במקום. בדו"ח התייחסתי גם ליריעות הענק שנפרשו מדופן האונייה ועד לרציף, בכדי למנוע שפיכת חלקי חומר אל תוך הים. במהלך הביקור התייחס מר רני עמיר - ראש אגף ים וחופים במשרד להגנת הסביבה, למתקנים שהוכנסו לנמל חיפה בשנתיים האחרונות, וכדבריו "קיים שיפור דרמטי מאז האירוע נשוא כתב האישום ועד היום". בסוף הדו"ח כתבתי: "הרושם שקיבל בית המשפט הוא, שאכן נמל חיפה עבר מעין "מהפכה", מאז האירועים המתוארים בכתב האישום, וכי הוא השקיע זמן, מאמץ וכספים רבים, בכדי לשמור על איכות הסביבה, ולהימנע ככל שניתן מהישנות העבירות".

12. לאחר הביקור במקום, הגיש ב"כ המאשימה, במסגרת השלמת טיעוני הצדדים, דו"ח שנערך ע"י מר רמי פלג - מרכז פיקוח וחקירות במשרד להגנת הסביבה, ממנו עולה שכארבעה ימים לאחר סיום בית המשפט בנמל חיפה, ערך מר פלג ביקור בנמל, ומצא ממצאים שונים מאלה שנמצאו בביקור המשותף. אכן עיון בדו"ח ובתמונות שצורפו לו מעלה, שהתגלה פתח ביריעות שנפרשו מהספינה ועד לרציף, ונתגלה חומר על הרציף וכן על מתקן שבין הספינה לים, ואולם, מדובר בליקויים המתגמדים אל מול השינוי המהפכני שעבר נמל חיפה, מאז ביצוע העבירות ועד היום, בכל הקשור לדיני איכות הסביבה. מהדו"ח שהוגש עולה, שכבר במהלך ביקורו של מר פלג בנמל, הגיעה למקום נציגת הנמל, ועצרה את העבודות תוך שדרשה מהפועלים לסדר את היריעות - המדובר בפעילות הנמל ונציגיו, לשם שמירה על דיני איכות הסביבה, ודאגה לאכיפתם.

13. בעניינם של הנאשמים הוגשו, כאמור, תסקירים מטעם שירות המבחן:

נאשם 2 - קצינת המבחן התייחסה למצבו האישי והמשפחתי, ללימודיו בבתי הספר ולשירותו הצבאי, ללימודיו בטכניון, עבודתו בנמל אילת, וכן עבודתו כמרצה באילת, וכן כהונתו כסגן ומ"מ ראש העיר אילת, ניהולו את נמל אילת וחיפה, ותפקודו כסמנכ"ל רשות הנמלים והרכבות. עוד נכתב, שמאז שנת 2008 משמש מר זלצמן כמנכ"ל חברת נמל חיפה, וכי הוא לוקח אחריות מלאה על מעשיו - דברים דומים אמר בפניי. קצינת המבחן ציינה, שהרשעת הנאשם 2 עלולה לפגוע בהיקף התפקידים שיוכל לשאת בעתיד, כמי שהגיע למעמד מקצועי גבוה, על כן המליצה לשקול הימנעות מהרשעתו, תוך חיובו בביצוע של"צ בהיקף 150 שעות.

נאשם 3 - גם התסקיר בעניינו מפורט, וכולל התייחסות למצבו האישי והמשפחתי, לשירותו בצה"ל, לימודיו האקדמיים לתואר ראשון ושני, ולתעודות ההסמכה המקצועיות השונות שקיבל, ולעבודתו במשרד הביטחון, בעבודות אבטחה, בארץ ובחו"ל. קצינת המבחן התייחסה לצעדים שנקט הנאשם 3, מר מרגלית, מאז האירועים ועד היום, לשם הטמעת חשיבות השמירה על איכות הסביבה בעבודתו. קצינת המבחן התרשמה, שמר מרגלית נעדר לחלוטין דפוסים עבריינים, תוקפניים ו/או אנטי סוציאליים, וכי הוא מנהל אורח חיים תקין, מקובל ונורמטיבי. בשל החשש כי הרשעתו עלולה לעמוד לו לרועץ בעתיד, באם יתמודד במכרזים שונים, ולאור כל המפורט בתסקיר, המליצה קצינת המבחן להימנע מהרשעתו, תוך חיובו בביצוע של"צ בהיקף של 200 שעות.

נאשם 5 - גם בעניינו הוגש תסקיר מפורט ומנומק, שהתייחס לחייו האישיים והמשפחתיים, לשירותו בצה"ל, ולהערכות שקיבל בשל תפקודו הטוב. עוד התייחסה קצינת המבחן לעבודתו בנמל חיפה, ולהתקדמותו בסולם הדרגות. עוד נכתב אודות המאמצים שהושקעו מאז האירועים בכדי להימנע מביצוע עבירות דומות בעתיד, ולהרתעתו מההליך המשפטי המתנהל. קצינת המבחן המליצה להימנע מהרשעת נאשם זה, בשל החשש מפגיעה אפשרית בקידומו התעסוקתי ובדימויו, ולאור כל המפורט בתסקיר, והוסיפה שהוא הפיק את הלקחים הנדרשים בתחום הגנת הסביבה, והמליצה להטיל עליו צו של"צ בהיקף 150 שעות.

14. עבירות על דיני איכות הסביבה, פוגעות בזכות האנושות לאיכות חיים, להנאה מהטבע ולבריאות, והן עלולות לגרום נזקים לטבע לדורות הבאים. אוצרות הטבע הן נחלת הכלל, וזיהום הטבע פוגע בכלל האוכלוסייה, על כן יש לדאוג לשמירה על משאבי הטבע, שהם מוגבלים מטבעם. מידת הפגיעה בערכים המוגנים הנ"ל, במקרה שבפניי, היא בינונית.

15. בבואי לקבוע את מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשמים, לקחתי בחשבון את הפגיעה בערכים המוגנים, את הפסיקה הנוהגת, וכן נסיבות הקשורות בביצוע העבירות, ובהן: התכנון שקדם לביצוע העבירות, לחלקו של כל אחד ואחד מהנאשמים בביצוע העבירות, כאשר מדובר למעשה באחריות הנאשמים 2, 3 ו- 5 בשל מעמדם אצל הנאשמת 1, ובאחריות הנאשמת 1 כמי שמופקדת על הפעלת נמל חיפה, הגם שהעבירות בפועל בוצעו ע"י אחרים. לקחתי עוד בחשבון את הנזק שנגרם וזה שהיה צפוי להיגרם כתוצאה מביצוע העבירות, את הסיבות שהביאו את הנאשמים לבצע את העבירות, את הבנתם המלאה למעשיהם, יכולתם להימנע מביצוע העבירות, ואת כל יתר הנתען ע"י ב"כ הצדדים, והגעתי למסקנה שמתחם העונש ההולם את מעשי הנאשמים הוא קנסות והתחייבויות

כספיות להימנע מביצוע עבירות דומות. גובה הקנסות במתחם העונש ההולם בנוגע לנאשמת 1 נע בין 30,000 ₪ ועד 60,000 ₪, ואילו בנוגע ליתר הנאשמים, מדובר בקנס הנע בין סך של 5,000 ₪ ועד 20,000 ₪.

16. בנוגע לעונש בתוך המתחם, לקחתי בחשבון נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, וביניהן: הפגיעה של העונש בנאשמים, לרבות בשל גילם ומעמדם, הפגיעה של העונש במשפחות הנאשמים 2, 3 ו- 5, הנזקים שנגרמו לנאשמים כתוצאה מביצוע העבירות ומעצם ניהול הליך פלילי נגדם, לראשונה בחייהם, ולנטילת האחריות המלאה על מעשיהם. עוד לקחתי בחשבון את המאמצים הגדולים שהשקיעו הנאשמים לתיקון תוצאות העבירות, כולל השקעת זמן, מאמץ וכסף רב, לשם שיפור משמעותי באכיפת דיני איכות הסביבה בנמל חיפה, והקטנת הסיכון להישנות העבירות. לקחתי עוד בחשבון את התנהגותם החיובית של הנאשמים, ואת תרומתם לחברה, כמפורט בתסקירי שירות המבחן, וכן את חלוף הזמן מאז ביצוע העבירות, מלפני כ- 5 שנים, ועד היום, וכן את עברם הנקי לחלוטין של כל הנאשמים.

17. משקבעתי שמתחם העונש ההולם את מעשי הנאשמים כולם הוא קנסות והתחייבויות כספיות, ללא ענישה נלווית נוספת, שוכנעתי שהמלצת שירות המבחן להטלת צו של"צ על הנאשמים 2, 3 ו- 5 מהווה ענישה נוספת וקשה, שאיננה נמצאת במתחם העונש שצוין על ידי, על כן יש לקחת אותה בחשבון במסגרת האיזון שבין האינטרסים השונים, בבואי להחליט אם להרשיע או להימנע מהרשעת הנאשמים.

18. אין מחלוקת בדבר החשיבות המרובה שיש ליתן לאכיפת דיני איכות הסביבה, אך יחד עם זאת, שוכנעתי, כי במקרה זה, ולאור כל המפורט לעיל, סוג העבירות המיוחסות לנאשמים, ונסיבות ביצוען, מאפשרות ויתור על הרשעתם. העבירות שבביצוען הודו הנאשמים אינן נמנות על הרף הגובה של עבירות על דיני איכות הסביבה, ונסיבות ביצוע העבירות, כולל המאמצים שהושקעו ע"י כל הנאשמים לשם הימנעות מהישנות העבירות, והזמן הרב שחלף מאז ביצוען ועד היום, מאפשרות ויתור על ההרשעה.

19. בנוגע לשיקולי השיקום -

שוכנעתי, שהנאשמים 2, 3 ו- 5 הם אנשים ערכיים ורציניים, שכל חייהם פעלו למען אחרים, וכי מעידתם בתיק זה היא חד פעמית, ואיננה מאפיינת את אורח חייהם הנורמטיבי לחלוטין. שוכנעתי, שכל הנאשמים, כולל הנאשמת 1, עברו כברת דרך ארוכה, מאז האירועים המתוארים בכתב האישום ועד היום, וכי הפנימו את הלקחים, ונקטו באמצעים רבים בכדי להימנע מביצוע עבירות דומות בעתיד. שוכנעתי עוד, שהרשעת מי מהנאשמים עלולה לסכל את המשך שיקומם, במובן זה, שההרשעה עלולה ליצור מניעה עתידית לגישת הנאשמים לעבודות עתידיות, הן בתוך נמל חיפה, והן בכל מקום אחר. שוכנעתי עוד, שהפגיעה בנאשמים כתוצאה מהרשעתם איננה מידתית לאור כל הנימוקים שפורטו בפסק דין זה.

בנוגע לנאשמת 1 - שוכנעתי, שהרשעתה עלולה להשחיר את פניה בפני משקיעים נוכחיים ועתידיים, וכי הדבר עלול להביא לה לנזקים כלכליים ותדמיתיים, מהם ניתן להימנע באם נאשמת זו לא תורשע, אך תשלם פיצוי גבוה, תוך חיובה בחתימה על התחייבות כספית גבוהה, להימנע מביצוע עבירות דומות בעתיד.

20. כפי שציינתי לעיל, הגעתי למסקנה שמתחם העונש ההולם את מעשי הנאשמים הוא קנסות והתחייבויות כספיות להימנע מביצוע עבירות דומות. מאחר וכאשר בית המשפט נמנע מהרשעת נאשמים, איננו יכול לחייבם בתשלום קנסות, הרי שניתן לחייב את הנאשמים באותו הסכום שהייתי מחייבם כקנס, ולא את גורם שהוא הקרן לשמירת הניקיון, אך במסגרת פיצוי ולא קנס. הוספת מרכיב ענישה, שאיננו במתחם העונש ההולם, בדמות עבודות של"צ, לצד כל הנימוקים שצינו על ידי, מהווים יחד איזון נכון בין כלל השיקולים והאינטרסים, כולל האינטרס החברתי, ומטים את הכף לטובת הימנעות מהרשעה, לצד יתר מרכיבי הענישה, וזאת בנוגע לכל הנאשמים, לרבות הנאשמת 1.

21. סעיף 72(ב) לחוק העונשין מסמך את בית המשפט להימנע מהרשעת נאשמים, וכפי שכתב נשיא בית המשפט העליון (כתוארו אז), השופט גרוניס, ב- דנ"פ 8062/12 **מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה נ' חברת נמלי ישראל - פיתוח ונכסים בע"מ ואח'** (טרם פורסם, 2.4.15):

"... פרשנות מכלול הוראות הדין מעלה כי בית המשפט רשאי להטיל התחייבות להימנע מעבירה לפי סעיף 72(ב) לחוק העונשין כעונש יחיד בצד אי-הרשעה, לצד פיצוי או בלעדיו ... מסקנה פרשנית זו נובעת מהוראות הדין עצמן ואינה מושפעת ממיהות הנאשם. לכן, היא יפה לא רק לתאגידים, אלא גם לבני אנוש".

מפסק הדין הנ"ל עולה, שלבית המשפט יש סמכות להימנע מהרשעת תאגיד, דהיינו הנאשמת 1, וזאת מכוח הדין, וללא תסקיר מטעם שירות המבחן. שוכנעתי, כאמור, שגם בעניינה של הנאשמת 1, אין מקום להרשעתה, הגם שבעניינה אין תסקיר מטעם שירות המבחן, ואין רכיב ענישה נוסף, בדמות עבודות של"צ, כדוגמת יתר הנאשמים. את האיזון הנכון אערוך באמצעות חיובה בסכומי פיצוי והתחייבות כספית גבוהים יותר מיתר הנאשמים.

22. סוף דבר, ולאחר ששקלתי את מכלול השיקולים, הגעתי למסקנה, לפיה יהיה זה נכון וצודק להימנע מהרשעת כל הנאשמים, תוך אימוץ תסקירי שירות המבחן בנוגע לנאשמים 2, 3 ו- 5, על כן הנני דן את הנאשמים לעונשים אלה, וזאת ללא הרשעה:

נאשמת 1

פיצוי ע"ס 50,000 ₪, לטובת הקרן לשמירת ניקיון. הפיצוי ישולם ב- 5 תשלומים שווים ורצופים, ע"ס 10,000 ₪ כל אחד, החל מיום 1/9/15 ובכל 1 לכל חודש אחריו.

התחייבות כספית ע"ס 100,000 ₪, להימנע מביצוע עבירות דומות תוך 3 שנים מהיום.

נאשם 2

פיצוי ע"ס 10,000 ₪, לטובת הקרן לשמירת ניקיון. הפיצוי ישולם ב- 4 תשלומים שווים ורצופים, ע"ס 2,500 ₪ כל אחד, החל מיום 1/9/15 ובכל 1 לכל חודש אחריו.

התחייבות כספית ע"ס 20,000 ₪, להימנע מביצוע עבירות דומות תוך 3 שנים מהיום.

צו של"צ בהיקף 150 שעות, שיבוצעו תוך שנה מהיום, בהתאם לתוכנית שתוגש ע"י שירות המבחן.

נאשם 3

פיצוי ע"ס 8,000 ₪, לטובת הקרן לשמירת ניקיון. הפיצוי ישולם ב- 4 תשלומים שווים ורצופים, ע"ס 2,000 ₪ כל אחד, החל מיום 1/9/15 ובכל 1 לכל חודש אחריו.

התחייבות כספית ע"ס 15,000 ₪, להימנע מביצוע עבירות דומות תוך 3 שנים מהיום.

צו של"צ בהיקף 150 שעות, שיבוצעו תוך שנה מהיום, בהתאם לתוכנית שתוגש ע"י שירות המבחן - אמנם קצינת המבחן המליצה על 200 שעות של"צ, אך לא מצאתי לנכון להפלות נאשם זה מהאחרים.

נאשם 5

פיצוי ע"ס 6,000 ₪, לטובת הקרן לשמירת ניקיון. הפיצוי ישולם ב- 3 תשלומים שווים ורצופים, ע"ס 2,000 ₪ כל אחד, החל מיום 1/9/15 ובכל 1 לכל חודש אחריו.

התחייבות כספית ע"ס 10,000 ₪, להימנע מביצוע עבירות דומות תוך 3 שנים מהיום.

צו של"צ בהיקף 150 שעות, שיבוצעו תוך שנה מהיום, בהתאם לתוכנית שתוגש ע"י שירות המבחן.

זכות ערעור תוך 45 ימים מהיום, לבית המשפט המחוזי בחיפה.

ניתן היום, ד' אב תשע"ה, 20 יולי 2015, במעמד כל הצדדים.